

A bűvész

VISSZHANG - LX. évfolyam, 36. szám, 2016. szeptember 9.

A Külügyminisztérium egyik ismertetője szerint a most reflektorfénybe került arab országgal, Bahreinnel meglehetősen sikeres a magyar állam gazdasági együttműködése. Ennek legfőbb oka, hogy az Öböl-országok közül Bahrein rendelkezik a legdiverzifikáltabb gazdasággal, vagyis ott a legkisebb a befektetések kockázata. Az országnak több elemző intézet is (például a The Heritage Foundation, illetve a Világbank) folyamatosan a legjobb helyezést adja a világ gazdasági szempontból legszabadabb országainak listáján, s mivel fejlett kommunikációs és közlekedési infrastruktúrát is kiépítettek, nemzetközi cégek sokasága választja Bahreint székhelyéül. Nem csoda, hogy a schengeni rendszerhez való csatlakozásunk óta hazánkból is nagy az érdeklődés. Mára a két ország közötti kereskedelem egyértelmű magyar aktívumot mutat. Exporttermékeink között hosszasan a telefonok vezettek (ezek aránya később csökkent), most pedig elsősorban élelmiszerek, orvosi műszerek, műszaki alkatrészek, környezetvédelmi technológiák, informatikai szolgáltatások, a hagyományos világítótestek gyártásának megszüntetése után pedig az elektromos izzók teszik ki a legnagyobb mennyiséget. További esélyekkel elsősorban a környezetvédelem, a vízkezelés, az infokommunikáció, a megújuló energiák területe és az oktatás kecsegtet. Az ismertető jelentős perspektivikus ígéretet lát a privatizációs, akvizíciós (vállalatfelvásárlási) és zöldmezős tőkekihelyezési lehetőségekben, valamint a kiemelt területnek számító ingatlanszektorokban is. A Külügyminisztérium szövege kiemeli, hogy az Öböl-országoktól eltérően Bahreinben bizonyos feltételekkel helyi partner nélkül, 100 százalékos külföldi tulajdonban működhetnek a vállalkozások. Az EDB (Gazdasági Fejlesztési Tanács) pedig „külön szolgáltatásként kínálja fel annak lehetőségét, hogy a külföldi vállalatok engedélyezésével egy időben segítenek elindítani az alapításhoz szükséges többi jogi folyamatot”. Bahreinben tehát kifejezetten pozitív diszkriminációval várnak minden tőkét.

Nos, erről a reményteli és gazdag magyar kapcsolatokkal rendelkező országról akarja most elhithetni velünk a kormány, hogy az tavaly nyáron csupán egy lényegtelen, magánjellegű látogatás célpontját jelentette a kormányfő családtagjai számára. Továbbá hogy a Külügyminisztériumban soha senki nem figyel az országot érintő, ottani közleményekre (például arra, hogy Orbán Ráhel a miniszterelnök feleségeként jelölték meg egy hivatalos fotó aláírásában). A kormányfő lánya és annak vállalkozói aktivitásáról ismert férje kizárólag udvariasságból fotóztatta magát az energetikai minisztériumban, ahol valójában andragógiai célból voltak jelen: itt kaptak továbbképzést az öböl gyöngyhalászatáról, valamint az olajkincs izgalmas felfedezésének történetéről. Igaz, picinyke nassolási lehetőséggel (csokievés) összekötve, amely azonban emberi dolog.

Ehhez bátorság, sőt, vakmerőség kell, amellyel azonban a külügyminiszter, úgy látszik, rendelkezik. Szijjártó Péter láthatóan magára vállalta, hogy az eltitkolni valók eltitkolása érdekében akár még a saját személyét, a szakterületét és a bahreini konzul személyét is súlytalanítja.

Szijjártó a Hír TV-ben nyilatkozott a témában (aug. 31.), ahol a súlytalanítás trükkjeinek kétségkívül imponáló arzenálját sikerült bevetnie. Ebben segítségére volt az is, hogy a riporter nem mindig tette föl a problémának megfelelő kérdést, amihez azonban hozzá kell fűznünk, hogy ha minden ilyet fölített volna, ő akkor is megtalálta volna a kisiklás módozatait. Igaz, akkor már nagyobb önleplezési rátával kellett volna számolnia, de most még ennyivel sem kellett. Most csupán kis zökkenők akadályozták abban, hogy végrehajtsa a szokásos feladatot, és úgy bűvészkedje ki a képből az ügy egyes elemeit, hogy végül az egész ügy eltűnhessen. Ehhez elsőként az ügy valódi kérdéseit kellett megváltoztatnia.

A 444.hu dokumentumai révén megismert helyzet két, alapvető kérdést vet fel:

1. *Miért mentek a kormányfő családtagjai a bahreini energetikai minisztériumba?*

2. *Miért viselkedtek úgy ott, mintha hivatalos megbízatásuk lenne?*

Ezt a kérdéspárt Szijjártó jó előre – ismerjük el: ügyesen – átírta egy másikra:

1. *Tudott-e a Külügyminisztérium arról, hogy a kormányfő családtagjai a bahreini energetikai minisztériumban jártak?*

2. *Mi a helyzet általában a Bahrein országába való utazás hozzáférhetőségével?*

Mint látható, az új kérdéspár fölállításával két tényező is eltűnt a képből. Az egyik, drámai módon, a külügy maga mint szakágazat, hiszen olyan nincs, hogy egy külügyminisztérium ne tudjon a kormányfő családtagjainak a saját területét (a külföldi minisztériumokkal való kapcsolatokat) érintő tevékenységeiről. Ha nem tud, az azt jelenti, hogy nem működik. A második kérdésben pedig eltűnt maga a bahreini minisztérium mint a probléma okozója.

Az erre irányuló trükköket a külügyminiszter rögtön az interjú elején végrehajtotta. Először olyan választ adott a riporter indító kérdésére, amellyel a felelősségét hátrította el, miközben a személyes feltételezését bizonyítékként állította be:

- *Mit tud Orbán Ráhel és férje látogatásáról a bahreini energiaügyi miniszternél?*

- *Nem tudtam róla, ez egy magánút volt, minden bizonnyal, tekintettel arra, hogy a Külügyminisztériumnak semmifajta információja nem volt erről az útról.*

Orbán Ráhel és férje eszerint minden bizonnyal azért járt magánúton Bahreinben, mert a miniszter nem tudott erről, és mivel a miniszter nem tudott erről, ezért az az út csak magánút lehetett.

Ezután a miniszter úgy tett, mintha a riporter ezt is megkérdezte volna: *És mi a helyzet általában a bahreini utazásokkal?* Amire pedig ő előhúzta a kalapból a jó előre odakészített mondatot:

- *Szeretném önnek elmondani, hogy jelenleg semmiféle tiltás nincsen érvényben, amely a magyar állampolgárok Bahreinba való utazását lehetetlenné tenné.*

Vagyis: mivel ő mint hivatalos személy semmit nem tudott a kormányfő (lásd még: hivatalos személyek listája) családtagjainak (lásd kiemelten kezelendő személyek listája) minisztériumlátogatásáról, valójában tehát *mindannyian magánemberként vannak jelen* a játszmában. Ő maga pedig, mint kiemelten alulinformált személy, annyit mondhat most erről, hogy a kormányfő családtagjai azért utaztak Bahreinbe, mert oda bármilyen, további magánember szabadon elutazhat, ezt senki nem akadályozza. A képben pedig olyan, hogy „bahreini minisztérium”, nincs is.

Megjegyzendő, hogy ha a riporter fölkészült volna a témában, akkor itt idéznie kellett volna a Konzuli Szolgálat oldalának azon információját, amely szerint *Bahrein neve ott áll a fokozott (II-es számú) biztonsági kockázatot rejtő országok listáján, rögtön a B betűsök elején*. Majd rá kellett volna kérdeznie: *Vajon célszerű-e azzal dicsekednie egy külügyminiszternek, hogy nem tud Bahrein aktuális besorolásáról, ráadásul egy olyan helyzetben, amelyben kiemelten védett személyek utaztak oda? Továbbá: Vajon ez a kockázat hogy kerülhette el éppen a miniszterelnök lányának figyelmét? Vagy ha elkerülte, ő, a külügyminiszter, nem érzi-e felelősnek emiatt magát?* De a riporter erre nem készült fel, ezért a néző előtt nemhogy a hazug állítás ténye, de a miniszter alkalmatlansága sem lepleződött le.

Hasonló bűvésztrükkal élt Szijjártó akkor is, amikor ezt a – sajnálatosan félbemaradt – kérdést kapta: *„Hogy lehet az, hogy az ottani hatóság azt mondta: energiaügyekről tárgyaltak?”* És mivel a riporter királyi utat kínált föl neki azzal, hogy nem tette hozzá a lényegyet – *„...miközben Orbán Ráhel és önök az ellenkezőjét mondják?”* –, Szijjártó könnyedén kikerülhette a csonka kérdéshez illő, adekvát választ (*„Honnan tudhatnám? Ezt tőlük kéne megkérdezni!”*), majd lazán megismételhette, hogy a helyzet kulcsa az ő személyes informálatlansága. (*„Mivel nem voltam ott a találkozón, és az első tudomásszerzésem erről*

a találkozóról, az tegnap történt, az internetről, ezért még egyszer azt tudom mondani, hogy magánlátogatásokhoz semmi közünk nincsen, magánlátogatásokról semmilyen nyilvántartást nem vezetünk, és semmiféle tájékoztatást nem kaptam arról, hogy Bahreinben bárki akármilyen állami megbízásból vagy bármilyen alapon tárgyalt volna.”)

A továbbiakban pedig a „mit keresett ott a konzul?” kérdésre válaszolva a konzul szerepét is súlytalanította: miután csevegő hangon beszélt arról, hogy ők ketten milyen ritkán szoktak találkozni, fölemelt ujjal figyelmeztetett rá, hogy a konzul csupán „tiszteletbeli”.

Mindezzel véglegesítette, hogy az ügynek nincsenek hivatali vonatkozásai. És bár ez csapdát is jelenthetett volna a számára, hiszen maga mondta ki egy vizsgálat szükségességének indokoltságát – hogy ugyanis most egy olyan ügy került nyilvánosságra, amelyben a szereplők a diplomácia mezébe bújva játszottak el nem tudni, milyen szerepeket, és így a miniszternek éppen amiatt kéne vizsgálatot indítania, mert nem tudja, mi zajlik a saját területén – ő azonban ezt a csapdát is elkerülte. Egyszerűen fölcserélte az okot az okozattal, és ezzel megfordította a vizsgálat indításának indokát. Így amikor a riporter (ezúttal példaszerű makacssággal) hosszasan azt firtatta, miért nem indítanak vizsgálatot, egy egész színjátékot adott elő arról, hogy a vizsgálatra éppen azért nincs szükség, mert ő az eseményről nem tud semmit. A párbeszéd annyira hajmeresztő, hogy érdemes szó szerint idézni:

- *Indul-e esetleg vizsgálat, megkérdezi-e a miniszterelnököt, vagy pedig a konzultál-e az ügyben?*

- *(Értetlenkedve, széttárt kézzel) Miről?*

- *Arról, hogy miről volt ott szó. A (bahreini) hatóság azt mondta, energiaügyi témákról tárgyaltak, és a két ország közti tárgyalásokról volt szó. Megkérdezi-e a miniszterelnököt, indul-e esetleg vizsgálat?*

- *Bocsánat. Nem tudom, miért kellene vizsgálnom nekem azt, hogy ha valaki magánútra elmegy egy olyan országba, ahova minden magyar állampolgár elmehet. Nekem nincsen dolgom ezzel az üggyel. Tehát senki nem kereste meg a Külügyminisztériumot, hogy bármilyen olyan megállapodás köttetett volna, amit utána nekünk le kellene bonyolítani.*

Szijjártó itt súlyos játékot űz a törvényességgel. Játékának lényegét már más esetekből is ismerjük: ahányszor vádként kerül elő a törvények megszegése, ők mindannyiszor úgy kezdik felsorolni a vonatkozó törvényeket, mintha azok a pusztá létükkel igazolnák egyúttal a törvényesség betartását is.

A velük szemben támasztott vád most tényszerűen ez: sem Orbán Ráhelnek, sem a férjének nem volt hivatalos felhatalmazása ahhoz, hogy bármilyen államközi megállapodást kössön. A felhatalmazás hiánya tehát hangsúlyosan az ellenoldal érve. A külügyminiszter azonban itt egyszerűen lenyúlta az ellenoldal érvét, és a saját oldaluk érveként használta fel: „Ha bármilyen államközi megállapodást kötött volna bárki – nem köthetett, mert senki nem rendelkezett erre vonatkozó felhatalmazással –, akkor lenne dolga a Külügyminisztériumnak, mert államközi megállapodások megkötését csak mi tudjuk végigvinni.” Vagyis ismét fölcserélte az okot az okozattal, és ezzel úgy állította be, mintha a minisztériumnak azért nem lenne feladata az ügyben, mert annak nem voltak felhatalmazással bíró szereplői. Amivel pedig végre az ügyet magát is teljes egészében eltüntette a képből. Mindeközben még azt a szokásos feladatát is teljesítette, amely szerint minden alkalommal azt kell sulykolniuk: ők maguk azonosak a törvényességgel. Történjék bármi, minden esetben ők azok, akik a törvényt képviselik, és megfordítva: a törvényt mindig az ő oldalukon áll. Még olyankor is, amikor pedig a velük szembenállók oldalán látszik érvnek. Mindenhatóságuk igazolása, hogy minden érv, az ellenzék érve is valójában az övék.

El kell ismerni: a logikai csúrcsavarásnak ezekkel az ősi trükkjeivel jó időre lehetővé teszik a kritikus helyzetek mögötti, valódi tények elleplezését. Valószínűleg hosszasan nem fogjuk megtudni, hogy mit kerestek a kormányfő családtagjai a bahreini minisztériumban. Az Együtt és a PM feljelentése is csupán az esemény formai részét célozhatja meg: a bíróság azt fogja vizsgálni, hogy megáll-e a befolyással való üzérkedés gyanúja a helyzetet illetően. De hogy mi is volt valójában a helyzet, az kívül marad a

vizsgálódásán. Miközben a gyanúnk valódi tárgya ennél sokkal mélyebb. Annyira mély, amennyire abba a legkevésbé sem csak jogász feladat belelátni.